

Notatka z II spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy w sprawie sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej PLH40051.

Termin spotkania:

2 października 2014 roku, godzina 11.00 – 14.00
Urząd Gminy Gostynin
ul. Rynek 26

Prowadzący spotkanie:

Filip Jarzombkowski, Klub Przyrodniczy, koordynator zespołu wykonawców PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej PLH40051
Mieczysław Stachowiak, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, koordynator merytoryczny projektu POIS.05.03.00-00-285/10

Ramowy porządek spotkania:

- Powitanie gości, przedstawienie programu i otwarcie spotkania;
- Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w obszarze Natura 2000 – wyniki prac terenowych, weryfikacja SDF;
- Przerwa kawowa;
- Identyfikacja zagrożeń i cele ochrony;
- Projekt Planu Zadań Ochronnych – proponowane działania ochronne, wskazania do dokumentów planistycznych;
- Dyskusja, wnioski, podsumowanie spotkania;
- Obiad dla uczestników spotkania.

Cele spotkania:

- Ustalenie przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej PLH140051;
- Przedstawienie celów ochrony i proponowanych działań ochronnych dla przedmiotów ochrony;
- Przedstawienie wskazań do dokumentów planistycznych;
- Wyjaśnienie wątpliwości dotyczących proponowanych zapisów w PZO.

Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 11.20. W spotkaniu uczestniczyło 30 osób (lista obecności w załączniku). Spotkanie rozpoczął Filip Jarzombkowski – przedstawiciel Klubu Przyrodniczy, który powitał gości i przedstawił cele spotkania. Następnie przeszedł do omówienia wyników prac terenowych związanych z weryfikacją danych dotyczących występowania i stanu siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w ostoi. Na prośbę jednego z uczestników spotkania – Pani Elżbiety Sielaczek, właściciela gruntów prywatnych, wyjaśniono znaczenie terminów: Standardowy Formularz Danych, przedmiot ochrony, ocena stanu, działania ochronne oraz przypomniano kolejność procedur przy sporządzaniu PZO. Wyjaśnień udzielił Pan Mieczysław Stachowiak. W toku prelekcji,

podczas omawiania przez Pana Filipa Jarzombkowskiego oceny stanu płatów siedlisk przyrodniczych, ze strony Pana Ryszarda Bijaka, nadleśniczego Nadleśnictwa Łąck padło pytanie, jaką powierzchnię zajmują siedliska będące przedmiotem ochrony po weryfikacji, w stosunku do powierzchni całego obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej. W odpowiedzi Pan Filip Jarzombkowski wyjaśnił, że nie umieścił w prezentacji takiego zestawienia i w tej chwili nie jest w stanie podać dokładnych danych, natomiast znajdują się one w dokumencie, który w ramach konsultacji zostanie rozesłany do uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy. W nawiązaniu do zadanego wcześniej pytania Pan Ryszard Bijak wyraził wątpliwość co do zasadności utrzymywania obszarów Natura 2000 w takich przypadkach, gdy wcześniej deklarowana w SDF powierzchnia siedlisk przyrodniczych po weryfikacji jest zdecydowanie mniejsza. Jako przykład podał obszar Natura 2000 Uroczyska Łąckie o powierzchni ok. 1600 ha, gdzie w SDF podawano ok. 1000 ha siedlisk objętych ochroną, natomiast po weryfikacji stwierdzono ich występowanie na powierzchni poniżej 50 ha. W związku z powyższym padło pytanie jak traktować już powołane obszary, w których brak jest przedmiotów ochrony. Odpowiedzi udzieliła Pani Aneta Adamska, przedstawiciel RDOŚ w Warszawie przypominając, że konieczność ochrony siedlisk i gatunków wymienionych w dyrektywach unijnych wynika z podpisania przez Polskę traktatu z Unią Europejską. Przyznała, że część danych pochodzi z publikacji historycznych czy danych niepublikowanych, a badania prowadzone w trakcie przygotowywania dokumentacji dla obszarów nie zawsze odbywały się w najbardziej odpowiednim terminie. Zaznaczyła też, że pomimo tego musimy mieć świadomość, że obszary te zostały zaakceptowane przez Komisję Europejską i zostały objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000, a plany zadań ochronnych są narzędziem, który weryfikuje dane na temat istniejących obszarów. Dodała, że na etapie, kiedy obszar funkcjonuje już w sieci Natura 2000, nie jest już możliwe rozpatrywanie pytania, czy jego utrzymanie jest zasadne czy nie. Przekonanie Komisji Europejskiej, że ochrona siedlisk nie ma racji bytu nawet przy znacznej redukcji ich powierzchni będzie bardzo trudna, ponieważ siedliska te nadal w obszarze występują. Pan Ryszard Bijak sprostował, że nie mówimy o zmniejszającym się zasięgu siedliska, ale o właściwej weryfikacji danych, które znalazły się w SDF. Zaznaczył, że nie przyjmuje do wiadomości sytuacji, gdzie musimy odpowiadać za błędy popełnione przez inne osoby (zaznaczył że nie odnosi się to do obecnie diskutowanego obszaru Dolina Skrwy Lewej). Do wypowiedzi ponownie odniosła się Pani Aneta Adamska, zaznaczając, że nie ustosunkuje się do sprawy obszaru Natura 2000 Uroczyska Łąckie, ponieważ jej nie zna, natomiast zapewniła, że we wszystkich obszarach, gdzie zajmuje się koordynacją ustanawiania PZO weryfikowane są wszelkie dane dotyczące występowania siedlisk bądź ich braku, zasięgu siedlisk i ich oceny. Pan Ryszard Bijak nadmienił, że nie neguje przedstawionych informacji, lecz w prezentowanych do tej pory slajdach nie odnalazł odniesienia jak się ma powierzchnia siedlisk będących przedmiotem ochrony, do powierzchni zajmowanej przez ostoję. Pani Aneta Adamska odpowiedziała, że zasięg siedlisk zostanie wskazany, zostanie też policzona ich powierzchnia. Pan Mieczysław Stachowiak nadmienił, że informacje o zasięgu siedlisk zostaną przedstawione w toku prezentacji i zwrócił się z prośbą do Pana Filipa Jarzombkowskiego o odniesienie się w trakcie omawiania ocen poszczególnych siedlisk, jak zmieniły się w stosunku do wyjściowych danych z SDF. Po wznowieniu wystąpienia, nawiązując do dyskusji na temat zmiany granic obszarów, Pan Filip Jarzombkowski omówił siedlisko „Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników”. Zaznaczył, że rzeka ciągnie się przez cały obszar Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej, towarzyszą jej inne siedliska, rozmieszczone w jego obrębie. Dlatego można mówić raczej o drobnych korektach granic obszaru, a nie ich zmniejszaniu. Jako często praktykowany sposób podał dociąganie granic obszaru do działek ewidencyjnych (korekta topologiczna). Nadmienił, że niejednokrotnie płat siedliska zajmuje jedynie fragment działki ewidencyjnej, może też obejmować całą działkę. Znaczenie wypowiedzi zostało odczytane

błędnie i wzbudziło protesty ze strony Pana Ryszarda Bijaka i właścicieli gruntów prywatnych. Uznano, że podstawą do wyznaczania zasięgu obszarów są granice działek ewidencyjnych i jest to obowiązkowy sposób postępowania. Pan Mieczysław Stachowiak w ramach wyjaśnień zaznaczył, że ze względów praktycznych można w ten sposób wyznaczać granice, natomiast zasadą nadrzędną jest zasada zachowania tak zwanej integralności siedlisk. Polega ona na wyznaczeniu stref buforowych na tyle szerokich, aby z dużym prawdopodobieństwem wyeliminować oddziaływania ze strefy zewnętrznej na siedliska oraz gatunki roślin i zwierząt. Przypomniwał, że w wyznaczonym obszarze występuje nie tylko rzeka (siedlisko „Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników”). Ze strony Pani Elżbiety Sielaczek padła prośba o używanie mniej naukowego języka, mało zrozumiałego dla odbiorców oraz wyjaśnienie terminu: włosieniczniki. Wyjaśnień udzielił Pan Mieczysław Stachowiak i Pan Filip Jarzombkowski. Następnie ze strony Pani Elżbiety Sielaczek padło pytanie, czy w dokumencie PZO numery działek ewidencyjnych są wymienione choć w jednym miejscu, czy tylko załączona jest mapa ze współrzędnymi. Odpowiedzi udzielił Pan Mieczysław Stachowiak wyjaśniając, że przy tworzeniu PZO odnosimy się głównie do płatów siedlisk, które zostały zidentyfikowane w ramach prac nad PZO. Zasięg płatów siedlisk nanosi się na mapy z ewidencją gruntów – układ makro, następnym krokiem jest przełożenie pozyskanych informacji na skalę mikro, czyli określenie położenia płatów co do działek ewidencyjnych. Zapisy dotyczące poszczególnych działek ewidencyjnych znajdują się w opisie stanu siedlisk i działań ochronnych w odniesieniu do konkretnych płatów siedlisk. Pani Elżbieta Sielaczek zwróciła się z prośbą o doprecyzowanie, czy to będzie cała działka ewidencyjna czy np. tylko jej pas. Pan Filip Jarzombkowski wyjaśnił, że granice ostoi ze względów praktycznych obejmują zazwyczaj całe działki ewidencyjne. W przypadku siedlisk przyrodniczych jest inaczej, zawierają się one w granicach ostoi i działek ewidencyjnych, lecz nie zajmują dokładnie tej samej powierzchni. Mogą zajmować jedną lub kilka działek ewidencyjnych, w innym przypadku tylko ich część. Dodał, że plan zadań ochronnych dotyczy siedlisk przyrodniczych wyznaczonych w obszarze, dla których określa się stan i zagrożenia oraz proponuje działania ochronne, nie zaś całej ostoi. Jako przykład podano siedlisko „Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników”, którego płat przebiega przez cały obszar Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej i zlokalizowany jest na kilkunastu działkach ewidencyjnych. Następnie głos zabrał Pan Ryszard Bijak, który zgodził się z powyższą wypowiedzią ale zaznaczył, że dla właściciela ma szalenie istotne znaczenie przebieg granicy obszaru Natura 2000. Działania ochronne dotyczą płatów siedlisk, ale sprawy związane z życiem codziennym, z pozwoleniami, uzgodnieniami odnoszą się do granic obszaru Natura 2000. Podkreślił, że wszyscy muszą sobie z tego zdawać sprawę. Oświadczył też, że nie zna żadnych przepisów, poza wskazaniem praktycznymi, aby granice obszarów Natura 2000 były prowadzone zgodnie z granicami działek ewidencyjnych. Powinny być prowadzone w miejscach czytelnych, nie kolidujących z jasnym określeniem granic, np. drogą, rzeką, po naturalnych granicach, niekoniecznie związanych z granicami działek ewidencyjnych. Kolejne pytanie padło ze strony Pani Elżbiety Sielaczek, która chciała się dowiedzieć, jakie konsekwencje czy obowiązki będą mieli właściciele gruntów prywatnych leżących w omawianym obszarze. Odpowiedzi udzieliła Pani Aneta Adamska, przypominając, że obszar Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej został już wyznaczony i zaakceptowany przez Komisję Europejską, granice są ustalone, więc dyskusja nie dotyczy przebiegu granic. W ramach PZO nie planuje się ich zmiany, raczej drobne dociągnięcia, korekty. Przyznała, że zapis w postaci punktów załamania jest mało czytelny jednak jest to opis bardzo dokładny. W związku z powyższym zasugerowała nierozwijanie dyskusji w tym kierunku. Pan Filip Jarzombkowski nadmienił, że granice nie były wytyczane na podstawie danych ze Starostwa, dlatego jest planowana korekta topologiczna w przypadku gdy uda się uzyskać dane ze starostwa powiatowego. Pan

Mieczysław Stachowiak aby zakończyć wątek dyskusji przedstawił zasady wyznaczania omawianej ostoi, korzystając z doświadczenia uzyskanego w czasie uczestnictwa w Wojewódzkim Zespole Specjalistów prowadzącym prace nad wyznaczeniem obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej. Wyjaśnił, że tam gdzie było to możliwe granice obszaru prowadzono po granicy działek ewidencyjnych, co znacznie ułatwia zarządzanie obszarem. Dopuszczalne też było prowadzenie granic po punktach, czy liniach charakterystycznych w terenie. Podkreślił, że celem nadrzędnym jest zapewnienie integralności ochrony przedmiotów ochrony w obrębie obszaru, nie zaś względy partykularne. Pani Elżbieta Sielaczek zwróciła uwagę, że skoro zaproszono właścicieli gruntów prywatnych, to właściciele zadają pytania. Pan Mieczysław Stachowiak kontynuując wypowiedź zgodził się z uwagą, nadmienił też, że obecność obszaru Natura 2000 rodzi określone konsekwencje dla władających terenem oraz właścicieli gruntów. Konsekwencje te wiążą się po części z utrzymaniem stanu ochrony przedmiotów ochrony, stąd też wszelkie działania są konsultowane z grupą interesariuszy już na etapie ich projektowania. Działania są ukierunkowane na utrzymanie stanu ochrony przedmiotów ochrony lub poprawę stanu ochrony, jeżeli jest to możliwe w wyniku prowadzonych działań ochronnych. Podkreślił, że przede wszystkim odwołujemy się do tzw. zasady przezorności, co rodzi czasami konsekwencje negatywne, gdy traktujemy pomysł na przedsięwzięcie czy inwestycję jako działanie mogące potencjalnie zagrażać stanowi przedmiotów ochrony. W związku z tym, jeżeli jakieś przedsięwzięcie czy inwestycja będzie planowana, a nie została ujęta wcześniej m. in. w PZO to może zachodzić obowiązek (zwykle zachodzi taki obowiązek), aby wykonać ocenę oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia lub inwestycji. Zaznaczył, że od takiej oceny można odstąpić, a decyzję tę podejmuje sprawujący nadzór nad obszarem czyli Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Ważne jest aby odpowiednio, już w trakcie sporządzania PZO zidentyfikować istniejące i potencjalne zagrożenia tzw. wewnętrzne (w obrębie granic obszaru) i zewnętrzne, które mogą powodować jakieś zmiany w obrębie siedlisk i gatunków. Po wypowiedzi Pana Mieczysława Stachowiaka, Pan Filip Jarzombkowski wrócił do prezentacji. Omawiano kolejno stan ochrony przedmiotów ochrony oraz szczegóły związane z rozmieszczeniem przedmiotów ochrony w ostoi. Nie ujawniono miejsca występowania populacji obuwika pospolitego, mając na uwadze jego nieliczne występowanie i związane z tym zagrożenia. Po piętnastominutowej przerwie ponownie zabrał głos Pan Filip Jarzombkowski przedstawiając analizę zagrożeń dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej. Przy omawianiu zagrożeń potencjalnych kontrowersje wzbudziło zagrożenie o kodzie F02.03 – wędkarstwo. Pan Filip Jarzombkowski wyjaśnił, że pod hasłem „wędkarstwo” teoretycznie mieści się szereg zagrożeń i nie wszystkie z nich dotyczą omawianego płatu siedliska. Wyjaśnił, że w tym przypadku chodzi o zaśmiecanie związane z wędkowaniem, rozkopywanie gleby w poszukiwaniu przynęty. Zapewnił, że w dokumentacji PZO każde z zagrożeń zostanie dokładnie sprecyzowane i opisane. Pani Aneta Adamska nadmieniła, że kody i nazwy zagrożeń są odgórnie ustalone i nie możemy zmienić ich nazewnictwa, choć czasami są niefortunne. Przypomniała też, że omawiane zagrożenie – wędkarstwo zostało zidentyfikowane jako potencjalne i wyjaśniła znaczenie tego terminu. Pan Mieczysław Stachowiak uzupełnił wypowiedź Pani Anety Adamskiej podkreślając potrzebę identyfikacji potencjalnych zagrożeń w odniesieniu do tzw. zasady przezorności. Podczas omawiania kolejnych zagrożeń zaproponowano przeniesienie zagrożenia K01.02 – zamulenie do istniejących, co spotkało się z pozytywną opinią. Przy omawianiu zagrożeń dla siedliska „Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny” postulowano dodanie zagrożenia istniejącego związanego z działalnością bobrów, co również zatwierdzono. W dalszej części prezentacji przedstawiono cele zadań ochronnych i proponowane działania ochronne dla poszczególnych przedmiotów ochrony. Szczególnie dyskutowano jedno z działań ochronnych: usuwanie czeremchy amerykańskiej, ekspansywny charakter gatunku i trudności z ograniczeniem jego

rozprzestrzeniania. Na koniec spotkania Pan Filip Jarzombkowski przedstawił wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych dotyczące głównie zamieszczenia informacji o przebiegu granic obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej. Pan Mieczysław Stachowiak wyjaśnił potrzebę uwzględniania postanowień PZO w dokumentach planistycznych.

W związku z pytaniami i dyskusją prowadzoną w trakcie prezentacji, po zakończeniu prelekcji nie zgłoszono więcej pytań i wniosków.

Na zakończenie organizatorzy spotkania podziękowali wszystkim uczestnikom za przybycie i dyskusję.

Reasumując spotkanie przebiegło zgodnie z założeniami, a cele wynikające z realizacji tego etapu projektu zostały osiągnięte.

Spotkanie zakończyło się wspólnym obiadem ok. godz. 13.30.

Sporządziła

Ewa Gutowska

Klub Przyrodników